

EUROVOC, TEZAUZ MULTILINGV: FUNCȚIONARE ȘI ASPECTE PRACTICE, CU UN EXEMPLU CONCRET: BIBLIOTECA PARLAMENTULUI EUROPEAN

PREZENTARE EUROVOC

Geneză și dezvoltare

Realizat în 1984, tezaurul EUROVOC este fructul unei inițiative comune a Parlamentului European și a Oficiului pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene (OPOCE). Pentru Parlamentul European se pune problema indexării documentelor parlamentare și documentelor din bibliotecă, iar pentru OPOCE era nevoie de indexarea textelor publicate în Jurnalul Oficial. Eurovoc răspunde nevoii constante a unui instrument multidisciplinar care, fiind general, poate, în același timp, să acopere toate domeniile tratate de Uniunea Europeană. Accentul este pus pe activitățile parlamentare, ceea ce permite utilizarea sa de către parlamentele naționale. Acest instrument documentar este multilingv de la crearea sa. El includea la început șapte limbi: germana, engleza, daneza, franceza, italiana, greaca și olandeza. Limba folosită pentru conceperea sa e franceza, iar celelalte limbi sunt traduceri. Transformările Uniunii Europene implică noi ediții și noi versiuni lingvistice; în 1987 apare a doua ediție care cuprinde două limbi suplimentare: spaniola și portugheza. A treia ediție, versiunea 3.0, datează din 1995. Aceste ediții apar pe suport de hârtie. Din 1999, gestiunea tezaurului este modificată. Două comisii, una de conducere și una tehnică, sunt constituite. O decizie interinstituțională hotărăște o actualizare a tezaurului, fapt ce duce la versiunea 3.1. Ea cuprinde două limbi suplimentare: suedeza și finlandeza. Noua versiune Eurovoc dispune, pentru prima dată, de propriul site pe Internet și este accesibilă online. Între timp, se decide o modificare totală a tezaurului care ajunge la varianta 4.0, apărută în noiembrie 2002. Ediția următoare, versiunea 4.1, este online la începutul lui 2004.

Numeroase parlamente naționale sunt interesate de Eurovoc prin intermediul CERDP (Centrul European de Cercetare și Documentare Parlamentară). Pentru a-și pregăti integrarea în Uniunea Europeană, mai multe parlamente au tradus tezaurul: Lituania, Slovenia, Polonia, România, Cehia. Alte parlamente au decis să traducă tezaurul în cadrul unei cooperări cu Uniunea: Albania, Croația și Rusia. Din 1995, tezaurul nu a mai fost editat în versiunea pe hârtie. Numeroși utilizatori ne-au împărtășit utilitatea sa, astfel încât versiunea 4.1 a fost publicată în două volume: un volum prezentând versiunea alfabetică permutată, iar al doilea versiunea tematică. Această ediție este disponibilă în unsprezece limbi: engleză, germană, daneză, spaniolă, finlandeză, franceză, greacă, italiană, olandeză, portugheză, suedeză. Noile versiuni lingvistice în limbile oficiale ale Uniunii Europene vor fi publicate în același timp cu versiunile următoare ale tezaurului.

Versiunea actuală 4.2

Din august 2005, versiunea 4.2 apare online și limbile noilor țări membre sunt integrate pe măsura traducerii lor. Tezaurul online cuprinde mai multe părți. Pe prima pagină, rubricile principale permit accesul la:

- prezentarea tezaurului;
- navigarea (pe domeniu);
- căutarea unui termen (termen întreg);

- fișa de întreținere (pentru a trimite noi propuneri de descriptori sau modificări ale descriptorilor existenți);
- descărcarea tezaurului în format pdf (versiune tematică sau alfabetică permutată);
- tranziția între cele două versiuni (modificările și noutățile integrate);
- lista multilingvă (posibilitatea de a avea, pornind de la o limbă, echivalențele lingvistice în alte trei limbi);
- coloana din stânga a primei pagini propune legături practice (ajutor, contact).

Căutarea pe meniu prezintă 21 de domenii acoperite de Eurovoc. Este vorba de principalele activități comunitare și politice ale UE: instituții, viața politică, relații internaționale, drept, probleme sociale, locuri de muncă, mediu înconjurător, agricultură, transport. Structura Eurovoc conține o clasificare ierarhică și poate avea până la patru nivele de termeni specifici. Domeniile sunt identificate prin două cifre și un termen (de exemplu, 10 Comunitatea europeană). Aceste domenii conțin microtezaure care sunt identificate prin patru cifre din care primele două aparțin domeniului (1011 Drept comunitar). În total, există 127 de microtezaure. Pentru a facilita și simplifica versiunea tezaurului, poli-ierarhia nu a fost acceptată decât în cazul organizațiilor internaționale sau în cazul țărilor. Alți descriptori aparțin doar unui singur domeniu, chiar dacă descriptorul ar putea fi atașat mai multor domenii. Noțița unui descriptor cuprinde: MT-microtezaur, UF (Use For) - utilizat pentru, BT (Broad Term) - termen generic, NT (Narrow Term) - termen specific, RT (Related Term) - termen asociat. Dacă este necesar, o SC (Scope Note) este adăugată: ea este fie o definiție care precizează sensul descriptorului, fie o notă de utilizare care precizează contextul de utilizare al descriptorului. Este posibil de a avea acces direct la traducerea termenului în toate celelalte limbi. De asemenea, în funcție de nevoi, un simplu clic permite schimbarea limbii în cursul interogării online.

Gestiunea tezaurului Eurovoc

Cum este indicat și în istoricul tezaurului, Eurovoc este gestionat din 1999 de două comitete: Comitetul de conducere și Comitetul tehnic. Aceste două comitete sunt interinstituționale și sunt compuse din membrii următoarelor instituții comunitare:

- Parlamentul European
- Oficiul pentru Publicații Oficiale al Comunităților Europene (OPOCE)
- Consiliul Uniunii Europene
- Comisia Europeană
- Curtea de Justiție a Comunității Europene
- Curtea Europeană de Conturi.

Instituțiile cele mai active în actualizarea tezaurului sunt OPOCE, Parlamentul European și Comisia Europeană.

Rolul politic și strategic al Comitetului de conducere

Comitetul de conducere definește liniile directoare ale tezaurului, în special obiectivele și prioritățile acestuia. El a decis să revadă în întregime tezaurul pentru versiunea 4.0. Pentru această muncă, Parlamentul European a detașat doi documentariști care s-au ocupat de tezaur timp de 18 luni. Comitetul a studiat perspectivele de dezvoltare ale tezaurului și a fixat calendarul următoarelor ediții. El a decis să publice o nouă ediție a tezaurului în fiecare an. Comitetul de conducere verifică fiecare versiune înainte de a fi online și ia decizia să producă o ediție pe hârtie pe lângă ediția online. Atribuie bugetul anual previzional în care sunt incluse actualizarea, licențele și posturile de lucru. Disponibilitatea noilor versiuni lingvistice este urmărită cu atenție.

Contactele regulate cu echipa tehnică a OPOCE sunt stabilite pentru a cunoaște munca efectuată, nevoile care trebuie luate în considerare, numărul de licențe contractate. În noiembrie 2005 a fost trimis un chestionar tuturor utilizatorilor cu scopul de a cunoaște mai bine nevoile și așteptările lor. Concluziile acestor anchete au fost prezentate cu ocazia conferinței Eurovoc care a avut loc în martie 2006. Mai multe organisme cooperează pentru a dezvolta un vocabular controlat. În cadrul acestui vocabular, Eurovoc e un element de referință. Comitetul de conducere are în vedere organizarea unui schimb de experiență cu alte instituții comunitare în acest domeniu.

Comitetul tehnic

Comitetul tehnic pune în practică politicile definite de Comitetul de conducere. El studiază noile propuneri pentru actualizarea tezaurului și coordonează lucrările între reprezentanții diverselor instituții. El are și un rol de consultare și asistență. Astfel, acordă sfaturi tehnice Comitetului de conducere când acest lucru este necesar. În cadrul acestui comitet, OPOCE se ocupă de întreținerea tehnică a tezaurului și trebuie să gestioneze bazele tezaurului, versiunea oficială online și versiunea tehnică care permit lucrul direct pe tezaur pentru a integra modificările și schimbările lingvistice. El procedează la actualizarea diverselor versiuni informatice și lingvistice. În prezent, Eurovoc e disponibil în format XML. Opoce supraveghează și calitatea diferitelor versiuni lingvistice existente. Dintre noile țări europene, multe dintre ele au tradus tezaurul. În fața creșterii numărului de utilizatori ai tezaurului s-a considerat necesar să se pună în practică o licență care stabilește un contract de utilizare Eurovoc. Mai multe tipuri de licențe sunt propuse instituțiilor:

- gratuită, pentru nevoile proprii ale instituției sau plătită, dacă este vorba de o redifuzare comercială;
- gratuită, cu adaptare lingvistică realizată de instituție care, în schimb, acordă această versiune lui OPOCE;
- gratuită și permițând îmbogățirea sau transformarea tezaurului (adaptare regională, națională sau vocabular specific); diferențele trebuie să apară clar prin raportarea la versiunea oficială și aceste modificări sunt furnizate lui OPOCE care decide să le integreze sau nu în versiunea oficială. Pentru actualizarea ediției oficiale, Comitetul tehnic funcționează astfel:

OPOCE adună toate propunerile primite pe o anumită perioadă și care provin de la utilizatori sau de la instituții prin intermediul membrilor Comitetului tehnic. Aceste propuneri sunt adunate într-un document prezentând creațiile, modificările și suprimările descriptorilor și sunt transmise membrilor Comitetului tehnic. Ele sunt studiate de fiecare membru și sunt votate. Membrii Comitetului tehnic se reunesc în mod regulat în timpul anului. În cursul acestor reuniuni, dezacordurile specifice asupra unor propuneri sunt dezbătute și o decizie finală este luată.

Caz practic: votul asupra propunerii “biometrie” nu a fost unanim, propunerea făcând obiectul unor discuții în cadrul Comitetului tehnic. Dezacordul se referea la definiția biometriei și la termenul său generic (unde să fie plasat: sub BT “date personale”, în MT 3236 Informatică și tratarea datelor sau sub BT “biologie” sau sub BT “matematică”, în MT 3606 Științe naturale și aplicate. Membrii Comitetului au consultat locul și definiția biometriei în diverse surse oficiale: dicționare electronice, baze de date terminologice, alte tezaure. Până la urmă, propunerea acestui nou descriptor a fost integrată în versiunea 4.1, dar cu un BT și cu o definiție diferite de propunerile inițiale:

- MT 3606 Științe naturale și aplicate
- BT Matematică
- RT Biologie; date personale

- SN: Analiza matematică a caracteristicilor biologice ale unei persoane, destinate să determine identitatea sa de manieră irefutabilă.

Dacă membrii nu reușesc să se pună de acord asupra unei propuneri, OPOCE este organul care trebuie să decidă. Se mai poate întâmpla ca o propunere să fie amânată pentru ediția următoare (concept nou, lipsa unei definiții oficiale). Este întotdeauna posibil să se opereze modificări ulterioare, tezaurul fiind într-o continuă evoluție. Comitetul tehnic urmărește cu mare atenție actualitatea pentru a integra noi concepte; el păstrează un anumit nivel de specificitate, dar nu exagerat, pentru ca tezaurul să poată răspunde nevoilor unui cât mai mare număr de utilizatori posibili.

EUROVOC LA BIBLIOTECA PARLAMENTULUI EUROPEAN: O APLICAȚIE A TEZAUROLUI

Biblioteca Parlamentului European este integrată Direcției de Documentare Parlamentară care face parte din Direcția Generală Informație. Biblioteca este situată la Bruxelles și are două birouri, la Luxemburg și Strasburg. Biblioteca este un serviciu intern care are drept utilizatori deputații și asistenții lor, grupurile politice, comisiile parlamentare, unitățile tematice, funcționarii și alți membri ai personalului Parlamentului European. Cercetătorii externi, ziariștii și studenții sunt reorientați către birourile de informare care există în fiecare țară. Aproape 90 de persoane lucrează la Bibliotecă și sunt împărțite în diferite echipe (direcțiune, secretariat, specialiști în informare și asistenți informatică). Echipa specialiștilor în informare este compusă din 30 de persoane care sunt atât generaliști, cât și specialiști: generaliști, pentru că sunt împărțiți pe țară și pe limbă (aproape toate țările Uniunii Europene sunt reprezentate) și specialiști, deoarece sunt organizați pe sectoare tematice relative la comisiile parlamentare. Astfel, ei au dezvoltat pe site-ul intranet al Bibliotecii pagini specifice de informare pe sectoare. Diverse produse documentare sunt propuse, de exemplu dosare electronice sau bibliografii pe subiecte specifice muncii parlamentare. Biblioteca a dezvoltat o politică bine pusă la punct pentru a se face cunoscută: a organizat sesiuni de informare (Info-Sessions) în care își prezintă serviciile sale și cursuri de interogare a catalogului bibliografic sau de utilizare a bazelor de date puse la dispoziția utilizatorilor site-ului său intranet.

Eurovoc, vocabular comun

Este util de subliniat importanța Eurovoc pentru Biblioteca Parlamentului European. Acest tezaur este vocabularul comun tuturor indexatorilor care provin din toată Europa și care au limbi, studii, culturi foarte diverse, metode de lucru diferite, de unde și o mai mare dificultate în definirea unei politici comune de indexare. Datorită Eurovoc, aceste probleme sunt atenuate și tezaurul permite o anumită omogenizare și o armonizare a indexării. Eurovoc se dovedește a fi singurul tezaur pertinent pentru descrierea fondului actual al Bibliotecii. Acesta cuprinde 100.000 de lucrări în limbile Uniunii Europene. Dintre limbile oficiale ale Uniunii Europene este pus un accent mai deosebit pe lucrările în franceză, engleză și germană. Tipurile de documente puse la dispoziția utilizatorilor sunt: materiale de referință (anuale, repertorii, dicționare, enciclopedii), cărți, o selecție de publicații a organizațiilor internaționale și ale Uniunii Europene - dintre care studiile Parlamentului European, plus 1.000 de periodice și principalele ziare din fiecare stat membru. Biblioteca cuprinde un fond specific despre istoria Europei și un fond consacrat pregătirii profesionale. Printre documentele catalogate, o selecție este efectuată în funcție de tema tratată și de limbă. Documentul trebuie să prezinte un interes național, european sau internațional. Programul de muncă al instituțiilor europene (propunerile Comisiei, procedurile legislative) este

urmărit de aproape și achizițiile de lucrări, ca și selecția de articole, sunt efectuate în funcție de actualitate și de temele care sunt abordate în cursul anului parlamentar. Conform statisticilor stabilite pe notițele catalografice, domeniile Eurovoc cele mai frecvent exploatate pentru a descrie fondul Bibliotecii sunt următoarele:

- viața politică (04)
- relații internaționale (08)
- Comunitatea Europeană (10)
- geografia (72)
- dreptul (12)
- viața economică (16)
- viața socială (2826)
- documentare (3221)
- științele umane (3611)
- munca (4406)
- politica mediului înconjurător (5206).

În 1999, gestionarul informatic al bazei de date s-a schimbat, ceea ce a implicat metode informatice și organizarea muncii diferite. Vechea bază de date a fost înlocuită și a fost decisă încorporarea articolelor în catalog. Până atunci a existat un sistem de dosare pe suport tradițional care cuprindea o clasificare numerică: documentariștii și bibliotecarii lucrau separat, ceea ce nu mai este cazul acum. În prezent, specialiștii în informare răspund la toate întrebările și participă la catalogare. În fața acestor schimbări, o nouă politică de indexare a părut necesară și un grup de lucru care se ocupa de “Coordonarea indexării” a fost creat cu scopul de a gândi această nouă politică de indexare și de a o pune în practică.

Grupul “Coordonarea indexării”

Acest grup e compus din indexatori, specialiști în informare, de naționalități și limbi diferite. El se ocupă de:

- redactarea unui ghid intern pentru aplicarea practică a regulilor de indexare în cadrul serviciului
- organizarea regulată de reuniuni despre politica de indexare și punerea ei în practică
- reunirea propunerilor de noi descriptori cu scopul de a le transmite Comitetului tehnic Eurovoc
- formarea noilor colegi.

Ghidul de indexare

Acest ghid a fost realizat ca să permită o mai bună coerență a indexării în catalog și buna sa utilizare tehnică în noul sistem informatic. Tehnicile profesionale astfel puse în scris permit ameliorarea și armonizarea practicilor de indexare în cadrul echipei. Acest ghid este un instrument prețios în asistarea colegilor actuali în sarcinile profesionale și în formarea noilor colegi. El cuprinde trei părți: definiția și regulile de bază ale indexării, politica de indexare a serviciului, aplicația în catalog. Este completat de fișe-instrucțiuni de indexare redactate în funcție de nevoile exprimate. Este redactat în franceză și tradus în engleză. Prima parte reia informația generală despre indexare și se inspiră dintr-un document deja existent despre indexarea documentelor din baza Epoque a Parlamentului (bază închisă în prezent). Sunt amintite definițiile de bază în indexare cu exemple, instrucțiuni, pentru a obține o bună performanță în timpul căutării, cu ajutorul diferitelor concepte comentate: relevanță, profunzime, specificitate, exhaustivitate, precizie, ponderație, căutare inclusivă, colaborare. A doua parte prezintă politica

de indexare adoptată de serviciu: reperarea și selecționarea conceptelor, traducerea conceptelor în descriptori Eurovoc, ceea ce implică consultarea obligatorie a tezaurului, considerarea contextului, asistență prin intermediul termenilor generici, specifici și asociați, relațiile ierarhice, căutarea coerenței, consultarea indexării anterioare, soluția problemelor de traducere și consultarea surselor. A treia parte prezintă aplicarea practică și tehnică a politicii de indexare adaptată la catalog.

Particularități dezvoltate în practica indexării

Limbile de lucru în catalog sunt franceza și engleza. Indexatorii sunt confrunțați cu limitele programului informatic documentar. Indexarea se face fie în franceză, fie în engleză (în timpul catalogării descriptorii de selectat defilează în cele două limbi). Limba franceză a fost reținută pentru integrarea descriptorilor în catalog, dar cu trimitere la termenii în limba engleză, ca echivalenți lingvistici. În final, căutarea se face în franceză.

Descriptori principali și secundari

Ca în fosta bază a catalogului, s-a ales delimitarea între descriptorii principali și secundari. Această ponderare permite cititorului notiței să-și dea seama rapid dacă informația este esențială sau complementară. De exemplu: un articol despre femeile pe piața muncii cuprinzând o prezentare despre salariul femeilor va fi indexat la “munca feminină” descriptor principal și “salariu” descriptor secundar. Această diferență este imediat vizibilă, deoarece apare în două câmpuri diferite.

Descriptor-candidat

Crearea unui câmp specific “descriptor-candidat” permite integrarea în catalog a descriptorilor specifici care nu fac încă parte din versiunea oficială Eurovoc sau care nu vor fi niciodată acceptați, dacă sunt refuzați de Comitetul tehnic. În acest caz, ei sunt păstrați pe o listă de autoritate internă pentru nevoile proprii ale serviciului și, dacă se observă după o anumită perioadă de timp că acești descriptori-candidați nu sunt utilizați, ei vor fi suprimați. Exemplu: “control jurisdicțional” a reapărut în ediția 4.2, dar “cooperare energetică” a fost refuzat și rămâne pe lista bibliotecii. Chiar dacă unii descriptori-candidați sunt reținuți în lista de autoritate internă a catalogului, este imperativă continuarea indexării cu descriptorii existenți în versiunea actuală Eurovoc. Indexatorul va trebui să observe combinațiile de descriptori, pe lângă descriptorul-candidat. Principalele motive se referă la faptul că:

- orice utilizator Eurovoc care nu are acces la lista de descriptori-candidați și nu știe că ea există, continuă să facă căutări cu descriptorii existenți; este cazul celor ce consultă catalogul nostru;
- trebuie prevăzută o viitoare reindexare necesară dacă descriptorul-candidat nu a fost reținut.

Indexarea legată

Indexarea legată este indexarea comună a unei lucrări cu capitole specifice catalogate. Se poate întâmpla ca o lucrare să aibă un capitol specific care să poată părea interesant de tratat ca notiță separată. În acest caz, regula este că descriptorii principali ai acestui capitol sunt tratați ca descriptori secundari ai lucrării.

Ordinea descriptorilor

Ordinea apariției descriptorilor este de asemenea importantă: pentru o lucrare despre securitatea transporturilor în Marea Britanie și infrastructura transporturilor în Germania, se indexează pentru fiecare descriptor subiect, apoi descriptor țară, unul după altul, ceea ce permite

o mai bună redare a conținutului. Dar dacă indexăm prin “securitatea transporturilor”, “infrastructura transporturilor”, apoi “Marea Britanie”, “Germania”, s-ar putea înțelege că aceste subiecte se referă la ambele țări.

Reindexarea

Indexatorii trebuie să păstreze o copie a notițelor bibliografice în care apar descriptorii-candidați propuși și să le reindexeze manual atunci când aceștia sunt integrați în lista de autoritate internă a bibliotecii. La fiecare nouă versiune a tezaurului, catalogul este reindexat automat de un program informatic. Totuși, rămân câteva corecturi de efectuat manual.

Reuniuni de indexare

Grupul “Coordonarea indexării” se întâlnește regulat pentru a analiza propunerile noilor descriptori sau modificările trimise de indexatori. Propunerile sunt redactate în franceză sau în engleză, cu echivalența lingvistică a limbii de origine dacă e vorba de o altă limbă. Nu există reguli particulare pentru propunerea unei creări sau modificări a descriptorului. Se cere doar să se ilustreze cererea, făcându-se apel la una sau mai multe surse. Iată câteva exemple de propuneri și rezultatele după analiza grupului:

- “droit communautaire-droit international”/ „Community law-international law” “drept comunitar-drept internațional”: descriptorul-candidat creat; acest descriptor care nu a fost acceptat în versiunea oficială a Eurovoc este foarte util pentru serviciul nostru. El face parte din lista internă a descriptorilor candidați.
- “principe du dommage environnemental”/ „environmental damage principle” “principiul prejudiciului mediului înconjurător”: descriptor-candidat respins; dacă o propunere este respinsă, se dă întotdeauna o explicație: fie indexatorul nu a văzut că există deja un descriptor corespunzător nevoilor sale, fie o combinație de descriptori se dovedește a fi suficientă pentru redarea conceptului. Pentru acest exemplu, sfatul pentru indexare a fost de a combina “impact asupra mediului înconjurător” cu “prevenirea riscurilor”.
- “principe pollueur payeur”/ “polluter pays principle” “principiul poluatorul plătește”: modificarea unui descriptor; aici modificarea se referă la versiunea engleză care nu era corectă (înlocuiește “polluter pays policy”).

Grupul răspunde și la întrebări specifice. De exemplu, care este diferența de utilizare între “studiu comparativ” și “drept comparat”?

- a utiliza “studiu comparativ” când documentul tratează situația în diverse țări. Exemplu: politica de concurență, studiu comparativ Franța, Spania.
- a utiliza “drept comparat” când documentul tratează despre legislație și/sau jurisprudență în diverse țări. Exemplu: dreptul concurenței, drept comparat, Franța, Spania.

În cazul în care aceste două aspecte sunt descrise în document, este evidentă utilizarea ambilor descriptori. Datorită cererilor exprimate de indexatori, grupul redactează fișe-ajutătoare. Astfel de fișe-ajutătoare au fost create: una pentru utilizarea diverșilor descriptori geografici și alta despre distincția de stabilit dintre diverșii descriptori ai Uniunii Europene. Au fost create și niște instrumente utile indexării:

- modele de fișe (în versiune engleză/franceză) pentru a propune sau a modifica termeni în Eurovoc;
- o listă internă de programe comunitare care nu sunt incluse în tezaur;
- lista descriptorilor creați, ca și descriptorii-candidați (disponibili în catalog);
- lista descriptorilor deja tratați (în versiune engleză/franceză) care permit verificarea rapidă în cazul în care propunerea a mai fost deja făcută și soluția propusă.

Pentru un anumit număr de propuneri, decât crearea unor descriptori noi, opțiunea preferată este de a combina doi sau trei descriptori pentru a traduce conceptul. Această listă are în prezent peste 20 de pagini. Toate aceste documente, inclusiv ghidul, pot fi consultate pe site-ul intranet al bibliotecii. Odată ce activitățile au fost stabilite la nivel de grup, sunt organizate reuniuni la nivelul serviciului pentru a prezenta noutățile, pentru a informa despre evoluția tezaurului și pentru a îndruma, dacă e nevoie.

Formarea profesională

Grupul “Coordonarea indexării” are misiunea de a se ocupa de formarea noilor colegi de la bibliotecă. Diverse tipuri de formare sunt propuse:

- internă, cu prezentarea tezaurului, a ghidului, a politicii de indexare a serviciului, indexare în catalog și exerciții practice;
- internă, dar cu intervenția unei persoane din exterior, cu scopul de a oferi, dacă e necesar, un curs de formare unui grup de colegi;
- externă, când este organizată în funcție de nevoile indexatorilor și de cursurile disponibile în diferite țări.

Această metodă de lucru a fost experimentată în cursul schimbării sistemului informatic în 1999 și s-a dovedit extrem de pozitivă. A revedea procedurile de indexare și a aminti frecvent regulile de bază este foarte util. Acest tip de cursuri permit fiecăruia să-și evalueze propriile metode și să-și amelioreze practica de indexare.

EUROVOC ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR PARLAMENTULUI EUROPEAN

Eurovoc în arhivele Parlamentului European

Eurovoc a fost timp de mulți ani un instrument de indexare a bazei de date legislative numite EPOQUE. Această bază a fost închisă în 1999 și datele sale sunt integrate acum în baza de arhive ARCDoc. Toate documentele anterioare anului 1999 sunt indexate cu Eurovoc. Serviciul arhivelor a avut proiectul de a relua dosarele legislative ale legislaturilor următoare și le-a atribuit o indexare Eurovoc.

Rolul Parlamentului European în cadrul comitetelor Eurovoc

Parlamentul European joacă un rol important ca membru al comitetelor Eurovoc. În Comitetul de conducere el asigură președinția. Este și reprezentantul parlamentelor naționale. Nevoile acestora sunt luate în considerare de Parlament și acesta organizează regulat conferința Eurovoc pentru instituțiile naționale. Ca membru în Comitetul tehnic, Parlamentul European primește propunerile de descriptori de la parlamentele naționale. Înainte de a le transmite la OPOCE, le studiază și le filtrează după anumite criterii: refuzul unor descriptori prea naționali sau prea specifici. Problemele lingvistice pot pune uneori dificultăți de înțelegere și traducere dacă conceptul nu există în altă limbă. Este uneori dificil de a evalua o propunere, pornind de la o traducere. Astfel, rușii trimit propunerile în engleză (fiecare folosește această limbă pentru a corespunde). Aceste propuneri și cele ale Bibliotecii Parlamentului European sunt apoi transmise Comitetului tehnic al Eurovoc, care le studiază și le integrează sau nu în tezaur. În plus, Parlamentul European prezintă Comitetului preocupările și nevoile exprimate de parlamentele naționale. Există câteva parlamente naționale implicate activ în îmbogățirea Eurovoc: belgian, spaniol, portughez, suedez, polonez, rus, croat. Adunarea Pan-Africană a stabilit contacte cu Parlamentul European și manifestă un real interes pentru Eurovoc.

CONFERINȚE EUROVOC

Parlamentul European organizează regulat o conferință Eurovoc. Această conferință, altă dată anuală, are loc o dată la doi ani. Cea mai recentă a avut loc la Bruxelles, în martie 2006. Ea are rolul de a prezenta modificările aduse noilor versiuni ale tezaurului și facilitează schimbul de opinii între utilizatorii Eurovoc. Unele parlamente naționale își prezintă munca lor cu Eurovoc: problemele de traduceri întâlnite, conceptele existente într-o limbă dar absente în alta, nivelurile de specificitate care nu răspund întotdeauna nevoilor evocate, dificultățile legate de reindexarea bazelor. Mulți utilizatori printre care se află și Biblioteca Parlamentului European cu câmpul specific “descriptor-candidat” - au dezvoltat un sistem propriu organizației lor. Acest lucru le permite să introducă concepte proprii limbii lor sau specific naționale care nu pot fi integrate în versiunea oficială a tezaurului. Diverși reprezentanți ai altor tezaure multilingve și specialiști în informatica documentară sunt invitați la aceste conferințe. Intervențiile lor se dovedesc a fi foarte benefice pentru toți participanții.

RELAȚIILE CU ALTE ORGANISME CARE PRIVESC EUROVOC

În cadrul proiectelor interinstituționale, Parlamentul European, prin intermediul reprezentantului său la Comitetul tehnic, a stabilit contacte cu alte organisme care utilizează Eurovoc. Cercetătorii Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene au dezvoltat un sistem de indexare automată cu ajutorul Eurovoc. Acest sistem poate fi foarte util în viitor, atât pentru Parlamentul European, cât și pentru celelalte instituții. Congresul spaniol lucrează cu acest sistem și rezultatul este interesant. El permite o indexare rapidă a documentelor. Este necesară, totuși, supravegherea unui indexator care elimină descriptorii prea amănunțiți. Pentru a proceda la o indexare automată este preferabil să ai texte complete. La bibliotecă, rezumatele sau sumarele sunt încorporate în notițe atunci când acest lucru e posibil, dar nu e suficient pentru o indexare automată. Totuși, Parlamentul European a participat la teste ale acestui sistem de indexare automată.

Diverse organisme care lucrează în domeniul educației și al formării profesionale doresc să stabilească un vocabular comun la nivelul tezaurului lor și ar dori să utilizeze Eurovoc ca tezaur de referință. Acest proiect de interoperabilitate semantică a tezaurelor din educație este în curs de elaborare.

CONCLUZIE

Folosirea Eurovoc câștigă în amploare de-a lungul anilor. Dezvoltarea unui vocabular comun instituțiilor comunitare este un atu foarte important. Armonizând descrierea fondului, el ajută la îmbunătățirea schimbului de informații și permite efectuarea unor căutări documentare pertinente. Acordarea licențelor crește an de an. Acest instrument documentar este tot mai utilizat atât de instituțiile europene cât și de parlamentele naționale și chiar de organismele publice sau private ale statelor membre. Caracterul său generalist și multilingv e intens apreciat. Eurovoc permite de asemenea dezvoltarea în paralel a altor instrumente adaptate nevoilor acestor organisme. Intrarea noilor țări membre în Uniunea Europeană a permis integrarea unor noi concepte și crearea de noi versiuni lingvistice. În cursul conferințelor Eurovoc, parlamentele Georgiei, Ucrainei și Turciei și-au manifestat interesul pentru tezaur. Astfel, tezaurul se deschide lumii, chiar dacă păstrează o specificitate proprie instituțiilor Uniunii. Toate aceste observații se dovedesc a fi încurajatoare și pozitive atât pentru gestionarii tezaurului cât și pentru utilizatorii lui. Formarea și dezvoltarea relațiilor cu parlamentele naționale și cu ceilalți utilizatori Eurovoc se dovedesc fi foarte importante. Aportul adus de fiecare este esențial pentru dezvoltarea

tezaurului, reflectând, astfel, actualitatea și evoluția societății, cu scopul de a răspunde cât mai bine nevoilor utilizatorilor săi.

Legături utile:

1. Tezaur Eurovoc: <http://europa.eu/eurovoc/> (consultat 22.02.2006)
2. Centrul comun de cercetare al Comisiei Europene (indexare automată cu Eurovoc):
<http://www.jrc.it/langtech/Eurovoc.html> (consultat 22.02.2006)

Autor: Isabelle Gautier

Specialistă în informare, reprezentantă a Comitetului tehnic Eurovoc și responsabilă a grupului “Coordonarea indexării”, Parlamentul European

isabelle.gautier@europarl.europa.eu

<http://europa.eu/eurovoc/>

“Eurovoc, thesaurus multilingue: maintenance et aspects pratiques. Exemple à la Bibliothèque du Parlement européen”, *Cahiers de la documentation*, nr.1, Bruxelles, 2006.

Traducere de **MONICA MOLDOVAN**

Bibliotecar

Biblioteca Județeană “Octavian Goga” Cluj